

VANJA BULIĆ

**SIMEONOV
PEČAT**

Copyright © Vanja Bulić, 2011
Copyright © 2011 ovog izdanja, LAGUNA

Ako ništa ne tražiš, ono što ne tražiš naći će tebe.

Pečat je simbol zakonite pripadnosti, tajne i moći.
(Larousse)

*Nije sve u knjigama i relikvijama.
Postoji i nešto što je samoniklo.*

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.
SW-COC-001767
© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Prvo poglavlje

VATRA

Iskra, oganj, vatra, pepeo, žar, baklja, plamen, požar.

Početak ljudske civilizacije utkan je u ovladavanje veštinom korišćenja vatre. Vatra jeste ognjište i ložište, a istovremeno je i sila koja uništava sve pred sobom. Ona simbolizuje početak, ali i patnju, kaznu, rat, pa čak i – smrt.

Novak Ivanović premeće po glavi te činjenice tražeći u njima objašnjenje za požar koji je zadesio manastir Hilandar na Svetoj Gori. Hilandar je – kako je zapisao vladika Nikolaj Velimirović – carstvo bez krune, država bez vojske, zemlja bez žena, bogatstvo bez novca, mudrost bez škole, kuhinja bez mesa, molitva bez prestanka, veza s nebesima bez prekida, slavopoj Hristu bez umora, smrt bez žaljenja.

Uzeo je grafitnu olovku i, po navici, opljunuo vrh, kao što su to nekada radili poštari s mastiljavom olovkom. Grafitna olovka je deo Novakovog novinarskog prtljaga otkako je jednom pročitao da je njegov omiljeni pisac Branko Ćopić sve tekstove najpre ispisivao olovkom, a u pisanju stihova, igrajući se kao dete što šara po zidovima, koristio čak i olovke

u boji. Zaokružio je datum na margini novina pretrpanih vestima sa Svete Gore: 8. mart, četiri dana nakon velikog požara. Fotografije ispunjene plamenom i zgarištima zakupile su sva Novakova čula: kada mu se već pričinilo da na udaljenosti od osam stotina kilometara, koliko Beograd deli od Hilandara, oseća miris dima, prenu ga zvonjava telefona.

– Večeras krećemo na Svetu Goru. Sve sam sredio – začu poznati glas.

– Dogovoreno – odgovori kratko.

Novak Ivanović se plašio vožnje malim avionom, ali ponudu gospodina Veljka Jankovića, vlasnika uspešne firme za proizvodnju raznoraznih sitnica od plastike, jednostavno nije mogao da odbije. Ugledni biznismen je s vremena na vreme davao novčane priloge Hilandaru, a sada je hteo da se lično uveri koliko je vatrena stihija načela zdanje staro više od osam vekova. Veljko je preduzimljiv čovek, brz u odlučivanju, i još brži u realizaciji ideja. Iako ga krasi stalni smešak, koji kao da će se svakoga časa pretvoriti u podsmech, on je, u stvari, nervozan čovek, vazda u grču, kao prenapregnuta struna pred pucanje. Nervozu uspešno prikriva doskočicama, često neprimerenim situaciji, aluzijama i upornom konfrontacijom sa sagovornikom bez obzira na temu razgovora.

– Prijavio sam let do Soluna. Tamo nas čeka moj poslovni partner. Sutra rano, pravac Hilandar! – pevušio je Veljko, kao da kreće na ugodan izlet.

Lepšu vest Novak nije mogao da dobije. Otkad je objavljena vest da je goreo Hilandar, imao je utisak kao da se razboleo, i da će ozdraviti ako ode na Svetu Goru i na licu mesta se uveri koliko je požar naudilo manastiru. Pokušavao je da odmah, na brzinu, organizuje odlazak u Grčku, ali je

nailazio samo na nerazumevanje i zatvorena vrata, a Veljko je, očigledno, imao ključ za svaku bravu.

Novak se užurbano spremao. Ubacio je u torbu laptop, foto-aparat, diktafon, toplu garderobu, vokmen, komplet ce-dea s muzikom koju voli – *Bitlsi, Prokol harum, Spenser Dejvis grup*. S radnog stola uzeo je porodičnu fotografiju, stavio je na vrh pretrpane torbe, a sa strane je ugurao i grafitnu olovku.

Supruga Suzana posmatrala ga je znatiželjno, iščekujući već poznata opravdanja za nagli odlazak na put i obećanja kako će se vratiti za dva dana. Podozrivo se smeškala, jer su dva dana u Novakovoj režiji mogla da traju od četrdeset osam do iks časova.

– Izljubi klince kad se vrate iz škole – rekao je i poljubio je u vrh nosa. Po njegovom glasu i ustreptalim usnama prepoznala je nenadano uzbuđenje.

Još jednom je proverio sadržaj natrpene putne torbe, kao da je krenuo na trening, a ne na put u drugu državu. Tako se ponašao kad god bi bio siguran da je namirisao temu koja će ga opijati zanosnije od dobre šljivovice uljuljkane u hrastovo bure. Požar u Hilandaru nije bio samo novinarski izazov. Zato je treperio kao list jasike na vetru; mučili su ga neizvesnost i strah od susreta s ranjenom svetinjom. Javio se redakciji *Duge*, obećao reportažu sa Svete Gore i krenuo na aerodrom.

– Javi se ponekad – dobaci Suzana.

– Znaš da tamo mobilni telefon ne reaguje sve dok se ne uzvereš na brdo iznad manastira.

– Pa, uzveri se na brdo. Svima se hvališ kako si na rekreaciji brži od klinaca u punoj snazi.

Nasmejala se grleno, pomalo usiljeno. Da li ga hvali ili se potajno žali zbog tri nedeljna termina u jednoj sportskoj dvorani? Novak na to samo odmahnu rukom, nespreman da još jednom objašnjava kako novinarski posao nosi rizike, obećava stres, muči srce, gnjavi dušu... Spusti torbu, vrati se, zagrli Suzanu i strasno je poljubi.

– Dva dana su mi tek sada sumnjiva – uspe nekako da progovori Suzana pritešnjena njegovom iznenadnom nežnošću.

Posle carinske procedure na aerodromu, izašao je na pistu. Veljko ga je čekao kraj aviona, besprekorno obučen. Na glavu je natukao neku smešnu kapu, nalik onoj koju je u Prvom svetskom ratu nosio Crveni Baron, neuhvatljivi pilot s nizom od četrdesetak pobeda u vazduhu.

– Idemo u borbu? – upita Novak kroz usiljen smešak.

Ali smeškom nije uspeo da sakrije nelagodu.

– Naravno. U borbu s oblacima, maglom, turbulencijom. Biće „majstore, kesa“ – čikao je Veljko Novakovu hrabrost.

Nebo nad Beogradom prošarali su oblaci, a između njih se probijalo rumenilo. Žmirkava svetla ubrzo se pretopiše u sivilo, i avion ulete u jednoličnost nebeskog pejzaža.

Novak je kupio na aerodromu hrpu novina: iščitavao je naglas naslove s prvih strana, a Veljko bi svaki naslov začinio nekom upadicom dajući rečima drugačiji smisao.

– Ti sve izvrćeš – ne izdrža Novak.

– A da li znaš šta je Frojd rekao za vatru?

Novak je ćutao zagledan u fotografije na stranicama novina. Na licima hilendarskih monaha nisu se mogle pročitati ni tuga, ni zabrinutost.

– Čika Psiha je kazao da je čovek do vatre došao zločinom, jer ju je silom oteo, vešto i neprimetno ukrao. Završen citat.

– Hoćeš da kažeš kako se zločin vraća zločinom – promrmlja Novak ne skidajući pogled s fotografija.

– To si ti rekao – zaključio dvojnik Crvenog Barona naglašavajući rečenicu kojoj je pridavao naročit smisao i značaj male pobede u nadmudrivanju.

Gusti oblaci su, u skoro jednakom ritmu, udarali u avion. Taj ritam je godio Novaku, baš kao i onaj takt od četiri četvrtine utkan u rokenrol, koji je promenio svet. Pronašao je i odgovarajuću melodiju. Leđima priljubljen uz sedište udarao je rukom po butini kao kada bubnjar nogom određuje početni ton udaraljki.

– Pogledi monaha sve govore.

– Zabranjen razgovor s vozačem – dobi šeretski odgovor.

– Za njih je i ovaj požar – Božja volja.

– To bi, valjda, i ti morao da znaš. Studirao si teologiju.

– Prvo sam završio Fakultet političkih nauka.

– To sam odavno hteo da te pitam... Kakve veze imaju ta dva fakulteta?

– Samo na prvi pogled nemaju.

– Da li si studiranjem teologije hteo da izbrišeš otrov političkih nauka? Ili je možda obrnuto? – upita Veljko pomerajući obe ruke po komandnoj tabli u maniru utreniranog bubnjara.

Novak odmahnu rukom kao da tera dosadnu muvu. U stvari, nije znao šta da odgovori. Slično pitanje postavio mu je i otac. Biranim rečima, bojažljivo, s neskrivenim strahom da će tako zaista i biti, upitao ga je da li će on, sin penzionisanog oficira JNA, zaista postati sveštenik? Pitanje je do suza nasmejalo Novaka, a to mu je pomoglo da izbegne bilo kakav komentar. Takvi razgovori, s očiglednim ideološkim razmišljanjima, obično su završavali povišenim tonovima,

nalik svađi, a kraj je uvek bio isti: otac bi podigao ruke, kao da se predaje, i izašao iz sobe.

Avion je propadao menjajući intonaciju motora, a u jednom trenutku činilo se kao da skakuće po neravnom terenu.

– Gadna ova nebeska kaldrma – procedi Veljko zagledan u pramenove oblaka što su se zaletali ka prozoru aviona.

– Nebeska kaldrma za nebeski narod – uzvratila Novak s kiselim smeškom na licu.

Nebo se izbistri kad preleteše granicu države s imenom sklepanim u radionici novokomponovanih lidera balkanske drame: pokušali da pobegnu od svega što je mirisalo na nekadašnju Jugoslaviju, pa novoj državi nadenuli ime – Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija.

I dok je Novak nastojao da usmeri svoje misli na Hilandar i da zaboravi Veljkove zlurade upadice, avion se umirio i sad je sigurno jezdio ka Solunu.

– Koliko smeš da skreneš s putanje?

– Ušao sam u grčki vazdušni prostor. Imam najavljen let... Zašto pitaš?

– Postoji priča da Atosko poluostrvo, tačnije prostor Svete Gore, poseduje tajanstvenu moć. Neko neobjašnjivo zračenje. Pre nekoliko godina srušio se helikopter u kome je bio patrijarh aleksandrijski. Poginuo je s celokupnom pratnjom. Sve je pripisano tom zračenju.

– Opa! Teorija zavere – reče Veljko, a po pokretu njegovih ruku Novak shvati da je napravio blag zaokret.

Avion se iskosi. Posle nekoliko minuta ugledaše u daljini čudesan treperav oblik nalik potkovici. Veliki požari se gase tako što se vatri brani da se proširi, a unutar požara se intervenišu samo koliko se može. Vatra se stišala, ali je žar još ponegde tinjao svetlucajući kao svici što se gube u noći.

Promenivši donekle putanju, avion se kretao ka skakutavim svicima. Ubrzo stiže opomena sa solunskog aerodroma uz upozorenje da će ih, ako uđu u vazdušni prostor Svete Gore, sigurno gađati sa zemlje.

– Moram da promenim kurs.

– Kako se ponašaju instrumenti? – upita Novak znatiželjno.

– Bez promene. Stabilno.

– Znači, nema zračenja – reče Novak tiho.

Nije bio siguran da li je razočaran ili srećan zbog tog saznanja, jer je, kao novinar, voleo zagonetke, teorije zavere, čudne priče što raspiruju maštu čitalaca. U jedno je, međutim, bio sasvim siguran: helikopter u kome je bio aleksandrijski patrijarh pogođen je sa zemlje. Na to su ukazivali i izveštaji, prema kojima su delovi helikoptera pronađeni i deset kilometara dalje od mesta gde je pao. Da bi se tako nešto organizovalo i ostvarilo, bila je neophodna saradnja vojske i policije, što ukazuje da se država umešala u razmimoilaženja unutar crkve. Postojala je još jedna verzija: helikopter je bio pripremljen za posetu Vladimira Putina, predsednika Rusije. Rusi su otkazali put na Svetu Goru, a patrijarh je iznenada najavio svoj dolazak, pa mu je ponuđen već spreman helikopter.

– A kako se Slobodan Milošević spustio na hilendarsku zemlju? Što njega nisu gađali? – upita Veljko pošto je usmerio avion ka Solunu.

Novak prećuta odgovor. Nije želeo da crkvene zameni ovozemaljskim temama u koje se neizbežno uplitala politika, jer ona na kraju sve zagadi. Bilo je očito da je, kao predsednik treće Jugoslavije, Slobodan Milošević dobio odobrenje Monaške republike da sleti helikopterom na Svetu Goru, podno manastira Hilandar.

- Otac mu je bio pop, a on na svetu zemlju, na kojoj se nalazi najveća srpska svetinja, silazi s neba!? Kao da je Bog!
- Mani me, Veljko, tvojih pametnih opservacija!
- A znaš li ti da su monasi posle Miloševićeve posete sedam dana ribali svaki kamen u krugu manastira?
- Prebaci se malo na poeziju, molim te.
- Dobro... Prespavaćemo u Solunu. Uz cvrkut ptica.
- Razumem, kapetane – uzvratil Novak.
- Svici se izgubiše iz njegovog vidokruga.

Drugo poglavlje

POTKOVICA

Na Solun se spustila noć iskidana zvucima brodskih sirena, bukom automobila, žagorom s ulice... Nesanica se ušunjala u sobu skromnog hotela na obali. Ali nije huk velikog grada terao san: dok je uporno nastojao da zaspi, Novaku je pred očima neprestano titrala vatrena potkovicica, kao pečat utisnut u pamćenje.

Nekada se verovalo da potkovicica donosi sreću. Domaćini su zato iznad ulaznih vrata kačili izanđalu potkovicicu. Na Divljem zapadu, kauboji su koristili odbačene potkovicice za jednu igru, prethodnicu kriketa, a narodi koji su pola života provodili u sedlu kratili su vreme koristeći potkovicicu umesto kugle.

Potkovicica što je izranjala iz Novakovih misli bila je daleko od igre i sreće. Zašto je goreo manastir? Ljudski nemar ili podmetnut požar? Logika je nalagala ta pitanja, a duhovnost stečena na Teološkom fakultetu govorila mu je da je sve učinjeno s Božjim dopuštanjem.

Jutro je dočekao budan, mučen brojnim pitanjima. Da li to Svevišnji kažnjava ili samo opominje? Ako kažnjava – zašto kažnjava? Ako opominje – koga i zašto opominje?